

$$2 + 2 = 4$$

Ανθρωπολογία και εκπαίδευση

Love goes toward love
as schoolboys from their books

But love from love,
toward school with heavy looks.

Shakespeare - Romeo and Juliet.

Η ανθρωπολογία εστιάζει στη μελέτη των ανθρώπινων κοινωνιών, ως κοινωνικά και πολιτισμικά συστήματα, στη μεταξύ τους αλληλεπίδραση και συνύπαρξη. **Όμως τι συμβαίνει με την Εκπαίδευση;**

Από τις αρχές της δεκαετίας του 1950, και λόγω της παρουσίας αλλόφωνων και διαφορετικών μαθητών στην αμερικανική σχολική τάξη, πραγματοποιήθηκε μια στροφή προς τη μελέτη του σχολείου ως κοινωνικού και πολιτισμικού χώρου, και της μετάβασης του πολιτισμού στην εκπαίδευση (cultural transmission).

Οι **εθνογραφίες του σχολείου** (ethnography of schooling) επικεντρώθηκαν

- (1) στη διερεύνηση του σχολείου ως μέσου πολιτισμικής μεταβίβασης και
- (2) στις πολιτισμικές συγκρούσεις μέσα στην τάξη.

Οι **εθνογραφίες του σχολείου** περιλαμβάνουν (1) την επιτόπια παρατήρηση της καθημερινής ζωής του σχολείου αλλά και χώρων εκτός σχολείου, και καταγραφή του εθνογραφικού υλικού (2) επικοινωνία με τα μέλη της κοινότητας μέσω προσωπικών συνομιλιών (3) χρησιμοποίηση υλικού όπως ημερολόγια των μαθητών, αρχειακό υλικό του σχολείου (Spindler 1982).

Είναι η **εκπαίδευση** μόνο η εκμάθηση των συγκεκριμένων γνώσεων των προγραμμάτων σπουδών;

Τι είναι αυτό που συνιστά την εκπαιδευτική πράξη εκτός από το μάθημα;

α. Η εκπαίδευση δεν είναι μόνο εκμάθηση συγκεκριμένων γνώσεων

Η ανθρωπολογία υποστηρίζει ότι η εκπαίδευση δεν μεταδίδει μόνο συγκεκριμένες γνώσεις, αλλά επιτελεί ταυτόχρονα και άλλες λειτουργίες, **προγραμματισμένες ή μη συνειδητές, εμφανείς ή λανθάνουσες.**

- Μεταβίβαση αξιών και συμπεριφορών
- Κοινωνικός έλεγχος τήρησης αρχών και αξιών
- Εκμάθηση κοινωνικών ρόλων
- Παραγωγή νέων γνώσεων και ιδεών

β. Λειτουργίες που προκύπτουν από τη σχέση της εκπαιδευτικής πράξης με το κοινωνικό σύνολο.

Κάθε εκπαιδευτική πράξη εντάσσεται και αποτελεί μέρος ενός κοινωνικού και πολιτισμικού συνόλου. Κάθε κοινωνική ομάδα αποδίδει ποικίλα νοήματα στις εκπαιδευτικές πράξεις.

γ. Λειτουργίες που προκύπτουν από τη οργάνωση και τη δομή της ίδιας της πράξης

- μαθητές
- συμμαθητές
- δάσκαλος/α

ο Διδακτέα ύλη, βιβλία

Ἡ οἰκογένεια

Δέτε τὴν οἰκογένεια.
Ἔτοιμοι ὅλοι νὰ φᾶνε.
Νὰ ὁ πατέρας, ἡ Λόλα,

ὁ Μίμης, ἡ Ἑλλη, ἡ Ἄννα,
ἡ γιαγιὰ κι ἡ μητέρα.
Τί μεγάλη οἰκογένεια!

Από τη στιγμή που ο πολιτισμός διαμορφώνεται καθημερινά από τους μετέχοντες στις διαδικασίες, από τους φορείς, θεωρείται αναγκαίος ο επαναπροσδιορισμός του περιεχομένου της παρεχόμενης σχολικής γνώσης.

Η μητέρα φωνάζει: Κωστάκη, μη βιάζεσαι, θα βουτήξετε όλοι μαζί. Έτοιμοι, εμπρός, μαρς. Ένα δύο, τρία (Γ'24).

Σιγά μη βιάζεσθε, τους λέγει η μητέρα. Μην τρώτε λαίμαργα. Μασάτε καλά. Προσέξτε να μην λερώσετε τα ρούχα σας (Β'116).

- χώρος και χρόνος (τάξεις και διαλείμματα)

- χώρος και χρόνος (τάξεις και διαλείμματα)

- Τεχνολογία (ηλεκτρονικός πίνακας, διαδίκτυο, e-class, social media)

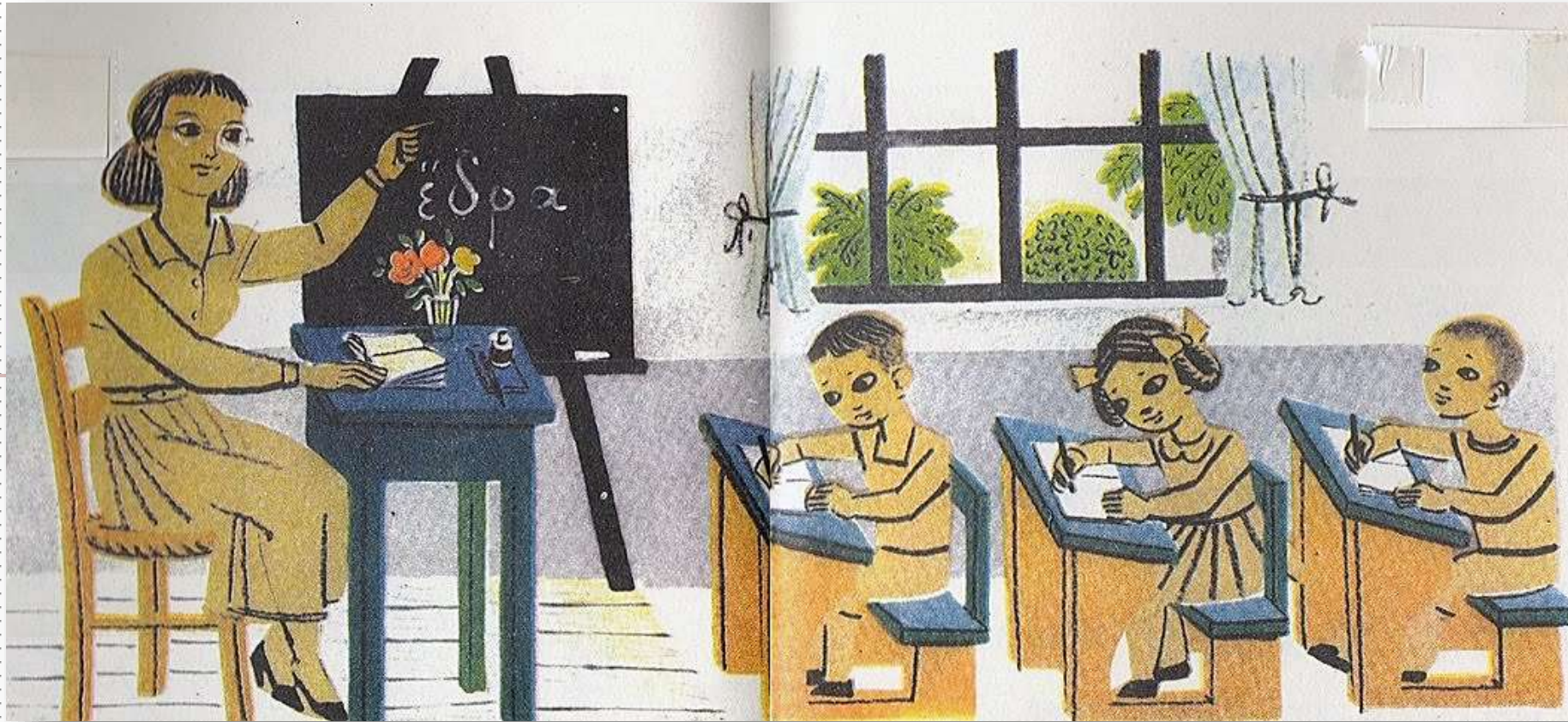
- Τηλεόραση

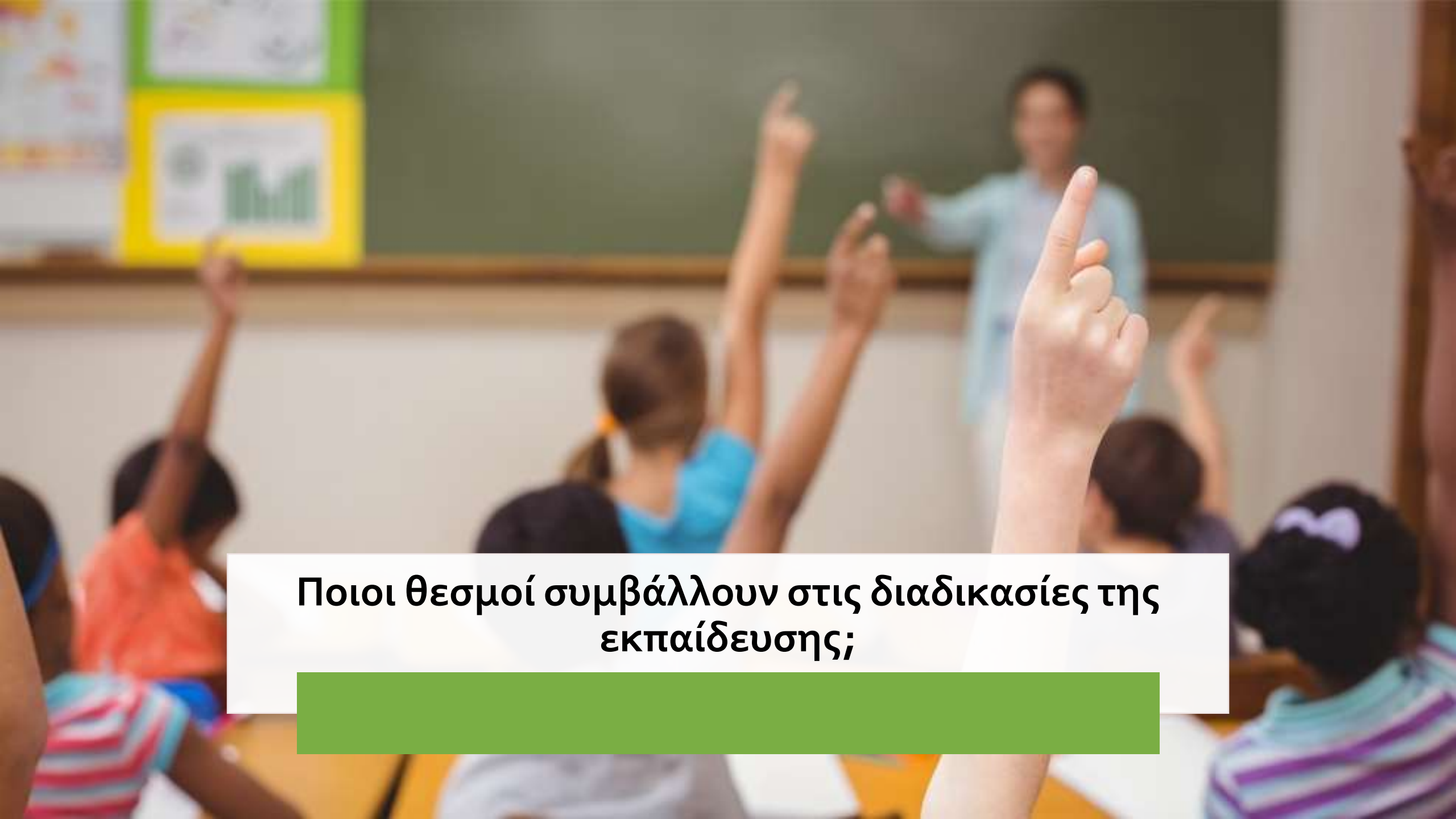
(εκπαιδευτικά προγράμματα, μαγνητοσκοπημένες παραδόσεις, εικονικές τάξεις)

δ. Οι σχέσεις μαθητή – δασκάλου και οι λειτουργίες που επιτελεί

Οι μαθητές/τριες και οι δάσκαλοι/ες είναι οι πρωταγωνιστές της εκπαιδευτικής πράξης. Μπορεί να αλλάξουν ή να προσαρμόσουν και να επαναπροσδιορίσουν την εκπαιδευτική πράξη, τη διδασκαλία, τη μέθοδο και τη διάρκεια.

**Ποιοι θεσμοί συμβάλλουν στις διαδικασίες της
εκπαίδευσης;**

Φορείς εκπαίδευσης

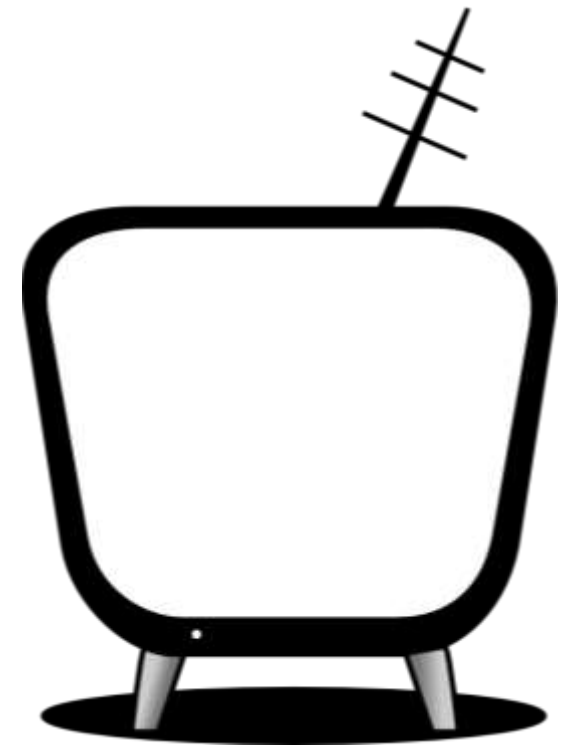
Σε κάθε πολιτισμό, το μικρό παιδί μαθαίνει άκοπα τον αρμόζοντα τρόπο για να δράσει σε κάθε είδους κοινωνική κατάσταση. Παρακολουθώντας τους μεγάλους να εκτελούν περίεργες τελετουργίες, μαθαίνει τους ρόλους που αργότερα θα πρέπει και αυτό με τη σειρά του να υποδυθεί.

ο οικογένεια

ο παρέες, φίλοι

- μέσα επικοινωνίας

Τα μέσα επικοινωνίας εισάγουν τα παιδιά σε ένα φανταστικό κόσμο, μέσω του οποίου μπορούν να ξεφύγουν από την πραγματικότητα του σχολείου, την καθημερινότητα του σπιτιού και τις απαιτήσεις των γονιών τους.

Παιδική ηλικία και μέσα επικοινωνίας

Κάθε παιδί γεννιέται σε ένα κόσμο, όπου η τηλεοπτική συσκευή είναι παρούσα από την αρχή της ζωής του, καθώς αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα κάθε οικιακού χώρου, «ένα κουτί στη γωνία» (Silverstone 1994).

Η τηλεόραση αποτελεί «ένα ακόμα μέλος της οικογένειας» (Gunter & Svennevig 1987) το οποίο «συνοδεύει τα παιδιά σε ένα ταξίδι στον κόσμο, πριν ακόμα επιτραπεί σε αυτά να διασχίσουν το δρόμο έξω από το σπίτι τους» (Meyrowitz 1985).

Οι τηλεοπτικές αφηγήσεις παρέχουν στα παιδιά τη «γνώση του κόσμου γύρω τους» (Palmer 1986).

Από τις αρχές της δεκαετίας του 1960 και αργότερα, μια σειρά από ποσοτικές έρευνες, τόσο στην Αμερική όσο και στη Βρετανία, υποστηρίζουν ότι τα παιδιά επιλέγουν την τηλεόραση για να διασκεδάσουν, να ενημερωθούν, να περάσουν το χρόνο τους, να χαλαρώσουν, αλλά και να νιώθουν μια συντροφιά στο σπίτι (Greenberg 1976, Schramm κ.ά. 1961, Rubin 1977, 1979, Cullingford 1984).

Στη δεκαετία του 1970 η πλειονότητα των ερευνών βασιζόταν σε στατιστικά στοιχεία που αφορούσαν στο είδος των προγραμμάτων που επιλέγουν τα παιδιά και στις ώρες παρακολούθησης.

Από τη δεκαετία του 1980, έγινε μια στροφή προς την εθνογραφική μελέτη, που χαρακτηρίζεται από την προσωπική επαφή και τη συζήτηση των ερευνητών με τα παιδιά, τη διερεύνηση της καθημερινής χρήσης του μέσου, τον τρόπο παρακολούθησης και τη σχέση της κατανάλωσης προϊόντων επικοινωνίας με τη συμπεριφορά τους (Simpson 1987, Morley 1986, 1992, Lull 1990, Buckingham 1993, 1996).

Η τηλεόραση προσφέρει στα παιδιά τη γνώση για τον κόσμο, μέσα από την αναγνώριση της διαφοράς του «πραγματικού» από το «μη-πραγματικό» και τον επαναπροσδιορισμό της σχέσης ανάμεσα στην τηλεοπτική αφήγηση και τον «πραγματικό» κόσμο στον οποίο ζουν.

Η τηλεόραση προκαλεί την «εξαφάνιση της παιδικότητας», την προβολή της ανηθικότητας και την ενίσχυση της αντικοινωνικής συμπεριφοράς.

Η κατανάλωση τηλεοπτικών προγραμμάτων καθημερινά αποτελεί «τελετουργία της καθημερινής ζωής» ή «οικιακή τελετουργία», καθώς παρουσιάζει τελετουργικά γνωρίσματα αναφορικά με τη συνήθεια, την επαναληπτικότητα και την κανονικότητα. Οι «τελετουργίες της καθημερινής ζωής», μέσα από τη διαρκή επανάληψη καθημερινών πρακτικών, διαμορφώνουν πρότυπα συμπεριφοράς, συντελούν στη δημιουργία συλλογικών μορφών δράσης και προσφέρουν μια «υπαρξιακή ασφάλεια» στους καταναλωτές.

Οι περισσότερες εθνογραφίες κοινού ασχολούνται με τις επαναλαμβανόμενες στερεότυπες πράξεις που έχουν καθιερωθεί σε καθημερινή βάση σε συγκεκριμένο χώρο και χρόνο. Όπως ακριβώς η επιτέλεση μιας τελετουργίας «προετοιμάζεται» (Geertz 1973), για να αποτελέσει μια «πρωτόγνωρη» εμπειρία και να μπορέσουν οι συμμετέχοντες να βιώσουν τη συναισθηματική και νοητική «μέθεξη» της πράξης, έτσι και η «**τελετουργία**» της παρακολούθησης ταινιών, τηλεοπτικών προγραμμάτων και σειρών μπροστά στην τηλεόραση απαιτεί την «προετοιμασία» από τα μέλη της οικογένειας, για να μπορέσουν να συναισθανθούν με «ιδιαιτέρη ένταση» την εμπειρία αυτή «ως μια ξεχωριστή πράξη» μέσα στον οικιακό τους χώρο.

Η χρήση των μέσων συχνά καθορίζεται από αρκετά σύνθετους, συνήθως σιωπηλούς κανόνες και συμφωνίες, που διαφέρουν ανάμεσα στα μέλη του οικιακού κοινού, καθώς τα τελευταία συμμετέχουν με διαφορετικό βαθμό προσήλωσης και διαφορετικές προδιαθέσεις, έχοντας διαφορετικές προσωπικές εμπειρίες και βιώματα του κοινωνικού και πολιτισμικού τους κόσμου.

Η χρήση των μέσων στο πλαίσιο της οικογένειας οδηγεί σε σχέσεις «εγγύτητας» (affiliation) και «αποφυγής» (avoidance), δηλαδή, τις περιπτώσεις όπου τα άτομα επιθυμούν να είναι κοινωνικά κοντά ή μακριά από άλλους με τους οποίους μοιράζονται τον ίδιο χώρο.

Κατά την «οικιακή τελετουργία» κατανάλωσης τηλεοπτικών προγραμμάτων μπορεί να συμβεί ένα **οικογενειακό δράμα**, ένας καυγάς, ή να μεσολαβήσει το τηλεφώνημα ή η επίσκεψη ενός φίλου που να 'ανατρέψουν' τη ροή της συγκεκριμένης τελετουργίας.

$1+1=2$
 $x+\frac{c}{2}=0$
 $x+3=5$
 $\frac{x+3}{2}=5$
 $\sqrt{3 \times 6 \times \frac{x}{2}}$
 $z=a+bi$
 $x(9)^2=3$
 723
 HC
 $\square - \square$
 $\square - CH_3$
 $1+2=3$
 $2+3=5$
 100%
 W-4
 Wb
 $12, 3, 4, 5$
 2×3
 $137 \uparrow$
 $\sum 20\%$
 $12 \times 2 = 14(K)$
 $(x+a)^n$
 $(2x-1t^3)$
 $b^5 + -4$
 $94-6$
 $P = \pi r^2 \frac{\sqrt{9y+11}}{2}$
 $(3y^2+1)(3y^2-1) = 0 = P - 0$
 (12)
 9.3×10^{-5}
 $\sqrt{64}$
 $8=2^x$
 $1+2=3x$
 $11+9$
 2×3
 $6+6=12$
 $\sqrt{4}$
 $E=mc^2$
 200
 00
 $M = \sqrt{1 - \frac{v^2}{c^2}}$
 $1+2=3$
 $z = \frac{1}{\sqrt{2T}}$
 $x + \sqrt{v} x$
 $x + \sqrt{v} x$
 $1+2=3$
 $3(x+2) \left(\frac{x}{x+2} + \frac{1}{3} = 4 \right)$
 $3(x+2) \left(\frac{x}{x+2} + 3(x+2) \right)$
 $x^3 + x^2 + y^3 + z^3$
 $6 \times 6 = 36$
 $R_0 = \frac{\sqrt{1000}}{3\sqrt{\pi}}$
 $3x + (x+2) = 12$
 $3 \times 9 = 37$
 $2\sqrt{x+1}$
 $x=2$
 $P = 1 - \frac{v}{v}$
 $3=12$
 $x^2=12$
 $6x+5=0$
 $1+1=2$
 $x+\frac{c}{2}=0$
 $x+3=5$
 $\frac{x+3}{2}=5$
 $\sqrt{3 \times 6 \times \frac{x}{2}}$
 $z=a+bi$
 $x(9)^2=3$
 723
 HC
 $\square - \square$
 $\square - CH_3$
 $1+2=3$
 $2+3=5$
 100%
 W-4
 Wb
 $12, 3, 4, 5$
 2×3
 $137 \uparrow$
 $\sum 20\%$
 $12 \times 2 = 14(K)$
 $(x+a)^n$
 $(2x-1t^3)$
 $b^5 + -4$
 $94-6$
 $P = \pi r^2 \frac{\sqrt{9y+11}}{2}$
 $(3y^2+1)(3y^2-1) = 0 = P - 0$
 (12)
 9.3×10^{-5}
 $\sqrt{64}$
 $8=2^x$
 $1+2=3x$
 $11+9$
 2×3
 $6+6=12$
 $\sqrt{4}$
 $E=mc^2$
 200
 00
 $M = \sqrt{1 - \frac{v^2}{c^2}}$
 $1+2=3$
 $z = \frac{1}{\sqrt{2T}}$
 $x + \sqrt{v} x$
 $x + \sqrt{v} x$
 $1+2=3$
 $3(x+2) \left(\frac{x}{x+2} + \frac{1}{3} = 4 \right)$
 $3(x+2) \left(\frac{x}{x+2} + 3(x+2) \right)$
 $x^3 + x^2 + y^3 + z^3$
 $6 \times 6 = 36$
 $R_0 = \frac{\sqrt{1000}}{3\sqrt{\pi}}$
 $3x + (x+2) = 12$
 $3 \times 9 = 37$
 $2\sqrt{x+1}$
 $x=2$
 $P = 1 - \frac{v}{v}$
 $3=12$
 $x^2=12$
 $6x+5=0$

